Accountantsverslag

Gemeente Bergen op Zoom
Boekjaar 2025

bakertilly

Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad van de gemeente Bergen op Zoom
Postbus 35
4600 AA Bergen op Zoom

Onderwerp: Accountantsverslag 2025
Kenmerk: Definitief
Datum: 28 mei 2026

Geachte leden van de gemeenteraad,

In overeenstemming met de opdracht tot de controle van de jaarrekening 2025 van gemeente Bergen op Zoom, zoals overeengekomen in onze opdrachtbevestiging d.d. 26 augustus 2025, bieden wij u hierbij het accountantsverslag aan.

Het accountantsverslag bevat de bevindingen en conclusies naar aanleiding van onze werkzaamheden. De bevindingen in dit verslag zijn besproken met de portefeuillehouder Financiën en een afvaardiging van de ambtelijke organisatie.

Wij hebben u op 28 mei 2026 gemachtigd om onze goedkeurende controleverklaring op te nemen in uw jaarrekening 2025. Indien de jaarrekening niet door de gemeenteraad wordt goedgekeurd en vastgesteld en leidt tot een aangepaste jaarrekening, dient ook bij deze aangepaste jaarrekening door ons toestemming te worden verleend tot het opnemen van onze controleverklaring.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid de inhoud van deze rapportage nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Baker Tilly (Netherlands) B.V.

[redacted]

Inhoud

1. Bestuurlijke samenvatting
2. Opdracht, scope en uitkomsten
3. Belangrijke bevindingen
4. Financiële positie
5. Bevindingen interne beheersing
6. Raadsaandachtspunten en overige onderwerpen
7. Bijlagen

1. Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting

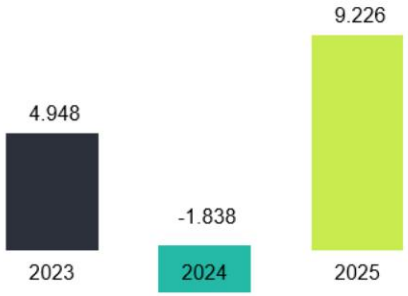
Financiële kengetallen en signaleringswaarden

(Alle getallen * € 1.000, tenzij anders aangegeven)

Gerealiseerd saldo baten en lasten

9,23

MILJOEN EURO

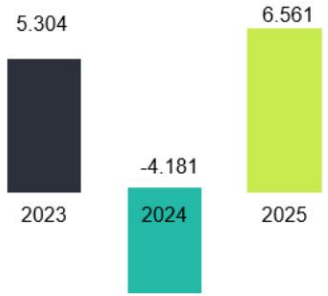
Mutatie reserves

2,7

MILJOEN EURO

positief is per saldo gedoteerd

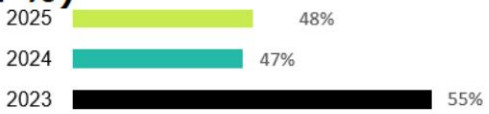
Gerealiseerd resultaat

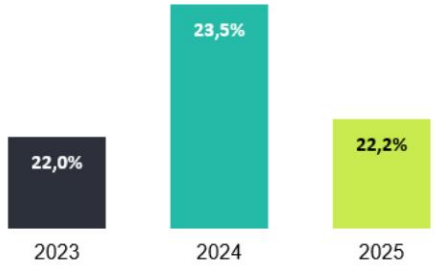
6,56

MILJOEN EURO

Schuldquote (in %)

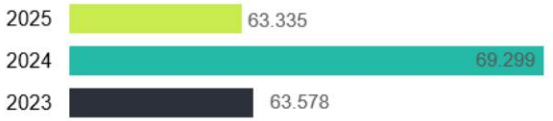
48%

Solvabiliteit (in %)

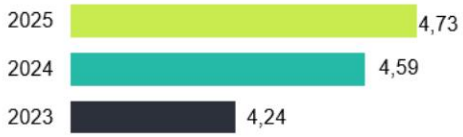
Weerstandscapaciteit

Risico's totaal

Weerstandsratio

Bestuurlijke samenvatting

Op dit moment zijn wij onze controle nog aan het afwikkelen en kunnen wij nog geen oordeel geven.

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is in alle opzichten nageleefd in 2025. Het jaarverslag is cf. NV COS 720 verenigbaar met de jaarrekening en voldoet in materiële zin aan de laatste actuele voorschriften.

Uit onze controle met betrekking tot ons getrouwheidsoordeel blijkt een beperkt aantal ongecorrigeerde controleverschillen:

- **Fouten**: er is voor wat betreft de jaarrekening 2025 sprake van € 0,3 miljoen (voordelig) aan ongecorrigeerde verschillen met name met betrekking tot een onjuiste tussentijdse winstneming bij de grondexploitaties en onjuiste afgrenzing van lasten. In onze foutenevaluatie moeten we daarnaast rekening houden met het effect van de ongecorrigeerde verschillen in de jaarrekening 2024 (€ 0,4 miljoen nadelig).
- **Onzekerheden**: er zijn met betrekking tot het sociaal domein onzekerheden in de prestatielevering geïdentificeerd met een impact van € 0,5 miljoen.

Het totaal van fouten en onzekerheden bedraagt € 565.000, dit blijft binnen de goedkeuringstolerantie ter hoogte van € 6.771.000.

Het college heeft een **rechtmatigheidsverantwoording** opgenomen in de jaarrekening en heeft daarin opgenomen dat de baten en lasten en balansmutaties 2025 voor een bedrag van € 19,9 miljoen niet rechtmatig tot stand zijn gekomen. De belangrijke bevindingen betreffen:

- Voorwaardencriterium: er is geen sprake van onrechtmatigheden met betrekking tot o.a. het naleven van de EU-aanbestedingsrichtlijnen.
- Begrotingscriterium: er is sprake van € 19,9 miljoen aan onrechtmatigheden als gevolg van overschrijdingen van de lasten (€ 19,4 miljoen), kredieten (€ 0,2 miljoen) en ongeautoriseerde reservemutaties (€ 0,3 miljoen). Hiervan is een bedrag ter hoogte van € 17,8 miljoen acceptabel.

Uit onze controle zijn geen bevindingen geconstateerd. De rechtmatigheidsverantwoording geeft een getrouw beeld.

Op grond van ons onderzoek hebben wij op dit moment bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor **SiSa** geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2025 in overeenstemming zijn met de **Wet normering topinkomens (WNT)** en dat de jaarrekening 2025 van Bergen op Zoom voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Bestuurlijke samenvatting

Het boekjaar 2025 sluit met een financieel resultaat van € 6,6 miljoen (voordelig) ten opzichte van € 3,2 miljoen (voordelig) begroot. De totale vermogenspositie van de gemeente Bergen op Zoom bedraagt € 87,8 miljoen (2024: € 78,6 miljoen) met een solvabiliteitsratio van 22,2% (2024: 23,5%). De vermogenspositie is dan ook toereikend te noemen. Het college concludeert ook in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing dat de weerstandscapaciteit toereikend is.

Vanaf 2028 dreigt echter een tekort door de korting op het Gemeentefonds, wat de komende jaren strategische keuzes blijft eisen. De gemeente Bergen op Zoom verwacht in haar meerjarenbegroting een dekkende begroting. We bevelen aan om, zoals de organisatie gewend is, afwijkingen in incidentele en structurele resultaten te analyseren en tijdig maatregelen te nemen om toekomstige tekorten te voorkomen.

Onze belangrijkste bevindingen (hoofdstuk 3) zien met name toe op verwerking van grondexploitaties, materiële schattingsposten die zijn opgenomen in de jaarrekening (zoals de voorziening pensioenaanspraken politieke ambtsdragers en de voorziening voor achterstallig onderhoud) en juiste afgrenzing van de kosten.

Naar onze mening is de samenwerking met de gemeente ten opzichte van het voorgaande jaar merkbaar verbeterd. Mede naar aanleiding van een uitgevoerde evaluatie zijn gezamenlijk aanvullende maatregelen getroffen, zoals intensievere periodieke afstemming, het uitvoeren van tussentijdse controles, het verduidelijken van de aan te leveren stukken en een nadere toelichting vanuit onze zijde op de controle-aanpak en verwachtingen. Deze verbeteracties hebben wij tijdens onze controle ook daadwerkelijk teruggezien en hebben eraan bijgedragen dat wij eerder dan in voorgaande jaren aan u konden rapporteren. Vanuit de gemeente is daarbij wel expliciet aangegeven dat bepaalde verbeteringen meer tijd vergen om structureel goed te worden ingericht. In dat kader is afgesproken dat beide partijen zich gezamenlijk blijven inzetten om de controle tijdig te kunnen starten en af te ronden. Dit heeft er wel toe geleid dat wij aanvullend tijd hebben moeten investeren en onze planning hierop hebben moeten aanpassen.

De uitdaging blijft om, binnen afgesproken randvoorwaarden, gezamenlijk de afgesproken deadlines te realiseren. De aandachtspunten die wij gedurende de controle hebben gesignaleerd, zullen op een later moment nader worden geëvalueerd, zodat op basis daarvan voor het komende jaar verdere verbeteracties kunnen worden bepaald. Verbeterpotentieel zien wij met name in het aanbrengen van meer diepgang in enkele (voorbereidende) analyses en in het vergroten van de overzichtelijkheid en transparantie van aansluitingen. Tot slot constateren wij dat ook dit jaar door de afdeling Financiën & Control diverse werkzaamheden en analyses worden uitgevoerd om onvolkomenheden op te vangen. Deze werkzaamheden behoren in beginsel tot de verantwoordelijkheid van de lijnorganisatie. Verdere versterking van deze rolverdeling kan bijdragen aan een efficiënter en robuuster controleproces. Het is eveneens zaak om kwalitatief goed (vast) personeel voor de Financiën & Control posities aan te blijven trekken en flink te investeren in de kennis van uw gemeente. Wij vragen het college nadrukkelijke aandacht hiervoor.

Bestuurlijke samenvatting
Opdracht, scope en uitkomsten
Belangrijke bevindingen
Financiële positie
Bevindingen interne beheersing
Overige onderwerpen
Bijlagen

2. Opdracht, scope en uitkomsten

2. Opdracht, scope en uitvoering

Reikwijdte van de controle

De jaarstukken van uw gemeente bestaan uit:

- Het jaarverslag (programmaverantwoording + paragrafen).
- De jaarrekening.
- Bijlagen (SiSa en Overzicht taakvelden).
- De overige gegevens.

Met de opdrachtbevestiging van d.d. 26 augustus 2025 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2025.
De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle.

Overzicht toleranties

Vanaf het boekjaar 2025 is de materialiteit bij de uitvoering van onze controle voor fouten en onzekerheden 2% van de totale lasten exclusief dotaties aan de reserves. Deze materialiteit sluit aan op het door de gemeenteraad op 18 december 2025 vastgestelde controleprotocol over boekjaar 2025.

	Grondslag	Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten en onzekerheden	2% lasten exclusief toevoegingen reserves	€ 6.771.000
Rapporteringstolerantie	5% van de goedkeuringstolerantie	€ 338.000

De toleranties voor de rechtmatigheidsverantwoording, zoals vastgelegd in uw financiële verordening, wijken niet af van de toleranties voor de controle op de getrouwheid. De tolerantie voor de rechtmatigheidsverantwoording mag vanaf boekjaar 2025 maximaal 2% bedragen (vorig jaar nog maximaal 3%). Dit leidt ertoe dat de door het college opgestelde rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de volgende toleranties:

	Grondslag	Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten	2% lasten exclusief toevoegingen reserves	€ 6.771.000
Rapporteringstolerantie	Conform afspraak in de financiële verordening	€ 150.000

2. Opdracht, scope en uitvoering

Kernpunten en significante risico's in de controle

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen, onder andere met betrekking tot de volgende kernpunten van de controle:

- Waardering van de grondexploitaties;
- Marktconformiteit van de grond- aankopen en -verkopen;
- De rechtmatigheidsverantwoording (en de daarbij horende verantwoordelijkheden voor u);
- Toereikende onderbouwing (achterstallig) onderhoudsvoorzieningen;
- Doorbreking van AO/IB door het management;
- Schattingsposten en veronderstellingen van het management;
- Onterechte betalingen waardoor de lasten ten onrechte zijn verantwoord.

Uitkomsten

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2025 een goedkeurende verklaring te verstrekken. De geconstateerde controleverschillen zijn gecorrigeerd in de definitieve versie van de jaarrekening, behoudens de ongecorrigeerde verschillen zoals opgenomen in bijlage B.
De ongecorrigeerde verschillen vallen binnen de toleranties.

De genoemde fouten en onzekerheden blijven binnen de goedkeuringstoleranties.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

Op grond van artikel 393 lid 4, Titel 9 Boek 2 BW rapporteren wij onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Wij merken op dat de jaarrekeningcontrole niet specifiek gericht is op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Wij zijn van mening dat voldoende maatregelen zijn getroffen om de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en informatievoorziening te waarborgen. In onze managementletter hebben wij een aantal attentiepunten ten aanzien van de IT-omgeving opgenomen.

Verloop van de opdracht

Evaluatie en ingezette verbeteringen

Naar aanleiding van de controle over boekjaar 2024 heeft een evaluatie plaatsgevonden met de griffie en een afvaardiging van de ambtelijke organisatie. Tijdens deze evaluatie zijn concrete afspraken gemaakt om de kwaliteit en tijdigheid van de oplevering te verbeteren.

Wij constateren dat deze afspraken in 2025 grotendeels zijn opgevolgd. Gezamenlijk zijn onder meer aanvullende acties ingezet, zoals:

- frequentere afstemming gedurende het jaar;
- meer tussentijdse controles;
- een duidelijkere lijst met op te leveren stukken;
- expliciete toelichting vanuit ons op de verwachtingen ten aanzien van de controle.

2. Opdracht, scope en uitvoering

Deze acties hebben zichtbaar bijgedragen aan een verbeterd controleproces. Hierdoor waren wij in staat eerder dan in voorgaande jaren te rapporteren. Ook zien wij dat de door de gemeente ingezette versterking van de afdeling Financiën & Control effect sorteert.

Capaciteit en planning
Vanuit de gemeente is wel expliciet aangegeven dat bepaalde verbeteringen meer tijd vergen om structureel te borgen. Hierdoor was de oplevering bij de start van de controle, zoals vooraf afgestemd, nog niet volledig. In dat kader is voorgesteld om van beide kanten extra inspanning te leveren om de controle tijdig te kunnen starten en afronden.

Wij constateren dat dit in 2025 heeft geleid tot een hogere tijdsinzet vanuit onze zijde en aanpassingen in onze planning. Tegelijkertijd blijft het realiseren van de afgesproken deadlines een aandachtspunt. De resterende knelpunten worden op een later moment gezamenlijk geëvalueerd, zodat hier richting de komende jaren verdere verbeteracties op kunnen worden ingezet.

Oplevering balansdossier
Bij aanvang van de controle was het balansdossier op onderdelen nog niet volledig. Daarnaast zien wij dat bij enkele posten winst te behalen is door meer diepgang aan te brengen in de voorbereidende analyses; en de onderliggende aansluitingen overzichtelijker en consistenter vast te leggen. Voorbeelden hiervan (niet-limitatief) zijn:

- de onderbouwing van voorzieningen, met name gerelateerd aan onderhoud;
- aansluitingen met grondexploitaties;
- kortlopende verplichtingen, in het bijzonder in relatie tot de SiSa-verantwoording.

Ontwikkeling Financiën & Control en rolverdeling
Wij constateren in 2025 positieve ontwikkelingen door het aantrekken van vast personeel binnen Financiën & Control. Tevens is voorzien dat de functie van manager Financiën & Control vanaf mei 2026 weer structureel is ingevuld. Het blijft van groot belang om te blijven investeren in kwalitatief goed vast personeel en in de verdere opbouw en borging van kennis binnen de organisatie.

Wij vragen hiervoor expliciet aandacht. Daarnaast stellen wij vast dat Financiën & Control ook dit jaar werkzaamheden en analyses heeft uitgevoerd die feitelijk binnen de lijnorganisatie thuishoren. Vanuit het principe van functiescheiding achten wij het belangrijk dat Financiën & Control primair een toetsende en controlerende rol vervult. Tot slot vragen we u ook te investeren in de opleiding en bijscholing van uw mensen op het vlak van onder andere rechtmatigheid, SiSa en de jaarverslaggevingsregels.

Processturing en financieel afsluitproces
Wij achten het noodzakelijk dat sterker wordt gestuurd op processen en verantwoordelijkheden, waarbij lijnmanagers nadrukkelijker verantwoordelijk worden voor de tijdige en kwalitatieve oplevering van voorbereidende analyses ten behoeve van het balansdossier. Daarmee kan worden voorkomen dat onvolkomenheden pas aan het einde van het proces worden opgelost.

Wij constateren dat in 2025 de eerste stappen zijn gezet om deze werkwijze te verbeteren en adviseren het college om deze ingezette acties consequent door te zetten. Daarbij vragen wij met name aandacht voor het financieel afsluitproces. Wij zullen deze ontwikkelingen betrekken bij de controle over 2026 en met de organisatie evalueren welke aanvullende maatregelen nodig zijn om het proces verder te versterken en herhaling te voorkomen.

2. Opdracht, scope en uitvoering

Fraude en naleving wet- en regelgeving

Het college is primair verantwoordelijk voor het voorkomen van fraude, het naleven van wet- en regelgeving en voor een cultuur van eerlijkheid en integriteit en dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude en overtreding van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te beperken.

Voor het uitoefenen van deze verantwoordelijkheid maakt het management gebruik van diverse beheersingsmaatregelen, zoals interne richtlijnen en gedragscodes, controle technische functiescheiding en periodieke rapportages over financiën.

Ten behoeve van onze jaarrekeningcontrole identificeren wij de risico's met betrekking tot fraude en overtreding van wet- en regelgeving en beoordelen wij de interne beheersingsmaatregelen die gericht zijn op het voorkomen en signaleren van (materiële) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Voor zover relevant voor onze controle voeren wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit. Onze controle is echter niet specifiek gericht op het signaleren van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

Wij hebben als onderdeel van de jaarrekeningcontrole uw inschatting inzake frauderisico's met betrekking tot uw organisatie besproken. Deze bespreking komt ook voort uit de verplichte rapportage van de accountant over de uitkomsten van onze werkzaamheden met betrekking tot frauderisico's in de controleverklaring.

Onderzoek wijst uit dat het grootste deel van de fraudegevallen door middel van een 'tip' aan het licht komt. Dit toont het belang aan van een fraudemeldpunt en een klokkenluidersregeling.

In het kader van onze controle hebben wij geen bevindingen te melden met betrekking tot fraude en de naleving van wet- en regelgeving.

Op de volgende 's geven wij een nadere toelichting over de verplichting om in onze controleverklaring te rapporteren over fraude.

Frauderisico's en continuïteit

Onze controleverklaring over boekjaar 2025 bevat een verplichte paragraaf over onze werkzaamheden met betrekking tot fraude en een met betrekking tot continuïteit.

Frauderisico's

Het college dan wel het management bevindt zich in de positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken, die anderszins effectief lijken te werken. Onze beroepsregels schrijven voor dat de accountant dit risico in zijn controle onderkent. Om dit frauderisico te ondervangen hebben wij de volgende werkzaamheden verricht:

- Analyseren en beoordelen van, op basis van risicocriteria geselecteerde journaalposten en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht om de nauwkeurigheid van de geselecteerde journaalposten te controleren;
- Analyse van aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt;

2. Opdracht, scope en uitvoering

- Beoordelen van belangrijke schattingen en de schattingsprocessen van het college of management zoals de waardering van de grondexploitaties, vaste activa en vorderingen en het toereikend zijn van voorzieningen. Hierbij hebben we in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het college bij deze posten;
- Beoordelen van significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening om;
- Doornemen van notulen van vergaderingen van het college en de raad.

Naleving wet- en regelgeving en overige

Wij informeren de gemeenteraad over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin de gemeenteraad in staat is haar taken te vervullen.

Corruptie en omkopingsrisico's

Uw gemeente maakt onderdeel uit van de overheidssector waarin corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat veel transacties met een relatief grote omvang plaatsvinden. De transparantie over marktprijzen is niet in alle gevallen voldoende om te beoordelen en wordt frequent zaken gedaan met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van dit risico ten behoeve van onze controle van de jaarrekening te mitigeren:

- Gemeente Bergen op Zoom heeft zelf werkzaamheden uitgevoerd om te controleren dat de aanbestedingen conform de geldende Europese aanbestedingsregels en de Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed. Wij hebben steekproefsgewijs een deel van deze werkzaamheden gecontroleerd.
- Door middel van een steekproef vaststellen of voor inkopen die in rekening zijn gebracht aan de gemeente ook een prestatie is geleverd door de tegenpartij.
- Door middel van een steekproef vaststellen of bij alle materiële grondaankopen en –verkopen door de gemeente vastgestelde procedures in materiële zin zijn gevolgd.
- Door middel van een steekproef vaststellen of alle verstrekte subsidies in overeenstemming met de geldende interne wet- en regelgeving zijn verstrekt.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen.

2. Opdracht, scope en uitvoering

Continuïteit

Als onderdeel van de vereisten voor de controleverklaring hebben wij de continuïteitsveronderstelling getoetst. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Bergen op Zoom een sluitende (meerjaren)begroting heeft voor de jaren 2026-2029. Er wordt een toename van de solvabiliteit verwacht (naar 25%) en een afname van de schuldquote (naar 49%). Op dit moment geven de financiële kengetallen inclusief het weerstandsratio geen reden tot twijfel of de gemeente haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Bij de gemeente Bergen op Zoom is de financiële positie afgelopen jaren verbeterd.

Bestuurlijke samenvatting
Opdracht, scope en uitkomsten
Belangrijke bevindingen
Financiële positie
Bevindingen interne beheersing
Overige onderwerpen
Bijlagen

3. Belangrijke bevindingen

3. Belangrijke bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Op 16 april 2025 is in het Staatsblad het Besluit van 21 maart 2025 tot wijziging van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gepubliceerd. Als gevolg van de wijzigingen van het BBV en BADO geldt voor de rechtmatigheidsverantwoording vanaf begrotingsjaar 2025 een nieuwe gemaximeerde grens voor fouten en onduidelijkheden samen van 2% op basis van lasten (exclusief dotaties aan reserves). De gemeente Bergen op Zoom heeft hier op 18 december 2025 haar financiële verordening op aangepast. Alle rechtmatigheidsafwijkingen (individueel en/of cumulatief) boven de door u als raad vastgestelde verantwoordingsgrens (€ 6.771.000) worden in de rechtmatigheidsverantwoording benoemd.

Totaal conclusie rechtmatigheid

In de tabel hiernaast is een overzicht opgenomen van de door het college geconstateerde rechtmatigheidsfouten. Wij hebben vastgesteld dat dit overzicht een getrouw beeld geeft.

Daarbij merken wij op dat de regelgeving voorschrijft dat alle overschrijdingen van lasten en kredieten als onrechtmatig worden aangemerkt. Afhankelijk van de lokaal vastgestelde spelregels tussen raad en college kunnen deze onrechtmatige overschrijdingen vervolgens als acceptabel of onacceptabel worden beschouwd. De gemeente Bergen op Zoom heeft deze afspraken vastgelegd in de financiële verordening.

(x € miljoen)	Onrechtmatig	Acceptabel	Saldo
Overschrijdingen lasten programma's	19,4	17,8	1,6
Overschrijdingen kredieten	0,2	-	0,2
Ongeautoriseerde reservemutaties	0,3	-	0,3
Bevindingen ten aanzien van het voorwaardencriterium	-	-	-
Bevindingen ten aanzien van het Misbruik en Oneigenlijk gebruik criterium	-	-	-
Totaal	**19,9**	**17,8**	**2,1**

Het college stelt terecht vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 19,9 miljoen bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 6.771.000. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 17,8 miljoen terecht aangemerkt als acceptabel op basis van door de raad vastgestelde afspraken.

3. Belangrijke bevindingen

Begrotingscriterium

U stelt als raad met het vaststellen van de begroting de budgettaire kaders voor de uitgaven, investeringen en reservemutaties vast. Met het vaststellen van de geactualiseerde financiële verordening heeft u vastgelegd op welke wijze binnen uw gemeente om moet worden gegaan met begrotingsoverschrijdingen, overige begrotingsafwijkingen en welke begrotingsonrechtmatigheden als acceptabel worden beschouwd (dus wel onrechtmatig, maar acceptabel).

Wij hebben vastgesteld er lasten overschrijdingen ten opzichte van de geautoriseerde begroting zijn voor een bedrag van € 19,4 miljoen. Zoals het college heeft toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering op 107 van de jaarstukken zijn voor een bedrag van € 17,8 miljoen de overschrijdingen weliswaar onrechtmatig, maar wel acceptabel. Acceptabel houdt in dat deze passen binnen de spelregels, die het college met de raad heeft vastgelegd in de financiële verordening.

De overschrijdingen op de kredieten bedragen € 0,2 miljoen (afgerond) bij een totaal investeringsniveau van € 21,5 miljoen. Het betreffen in 2025 overschrijdingen op individuele voorbereidingskredieten van grondexploitaties (zie 108 van de jaarstukken) die niet voldoen aan de criteria zoals opgenomen in de financiële verordening.

Daarbij merken wij op binnen de algemene reserve bij het onderdeel ‘ISV-projecten/reserve’ een (ongeautoriseerde) overschrijding (hogere lasten) is gesignaleerd van € 0,3 miljoen boven de Raad geaccordeerde onttrekking in 2025.

Het college heeft, uitgaande van de bepalingen in de financiële verordening, de overschrijdingen bij de kredieten en reserves aangemerkt als onrechtmatig en niet acceptabel.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium ziet toe op voorwaarden die gelden voor de uitvoering van de financiële beheershandelingen. Deze voorwaarden komen voort uit externe- en interne regelgeving, zoals opgenomen in het door u vastgestelde normenkader. Het niet in acht nemen van de geldende voorwaarden bij financiële beheershandelingen leidt tot een onrechtmatigheid die het college moet toelichten in de rechtmatigheidsverantwoording als de verantwoordingsgrens (op basis van individuele en/of cumulatieve onrechtmatigheden) wordt overschreden.

Een belangrijk onderdeel van het voorwaardencriterium is de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen. Europese aanbestedingswetgeving is complexe materie en het blijkt in de praktijk moeilijk rechtmatig na te leven.

De gemeente heeft dit ook onderkend en heeft een spendanalyse uitgevoerd. Uit de eigen controle op de rechtmatigheid van de inkopen vanuit de gemeente blijken geen bevindingen, maar gezien het moment van oplevering (begin mei) loopt op dit moment de inhoudelijke beoordeling vanuit ons nog.

3. Belangrijke bevindingen

Positief om op te merken is dat dit jaar de inkoopafdeling eerder en actiever betrokken is geweest, wat heeft geleid tot een beter opgeleverde spendanalyse. Wel vragen we aandacht voor een juiste aansluiting richting de jaarrekening van de in de spendanalyse te betrekken inkoopvolume.

Er zijn ook voorwaarden waar geen mogelijk financieel gevolg aan is verbonden. Als deze voorwaarden niet rechtmatig zijn nageleefd dan is er sprake van een formele rechtmatigheidsfout. Volgens een stellige uitspraak van de Commissie BBV betreffen deze afwijkingen van het voorwaardencriterium formele rechtmatigheidsfouten die in de paragraaf bedrijfsvoering worden gerapporteerd. Ten aanzien van de naleving van de renterisiconorm, de kasgeldlimiet en de naleving van schatkistbankieren merken wij op dat de gemeente zich aan de wettelijke normen heeft gehouden, zoals ook toereikend is toegelicht in de paragraaf financiering respectievelijk de jaarrekening. Een toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering is hiervoor dus niet noodzakelijk. Wij hebben vastgesteld dat de toelichting hieromtrent juist is opgenomen.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O)

Het college is verantwoordelijk voor effectieve maatregelen om misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsregelingen te voorkomen. Deze maatregelen maken deel uit van de interne beheersing ter borging van het voorwaardencriterium. Het college heeft hiervoor een Nota misbruik en oneigenlijk gebruik vastgesteld. Ook heeft het college beoordeeld in hoeverre het M&O-beleid wordt nageleefd en of de maatregelen effectief zijn; hierbij zijn geen aandachtspunten geconstateerd.

3. Belangrijke bevindingen

Grondexploitaties

Ten opzichte van 31 december 2024 is de boekwaarde van de post grondexploitaties gedaald van € 14,2 miljoen naar € 10,7 miljoen. De wijziging van de boekwaarde gedurende 2025 is als volgt samen te vatten:

(x € 1.000)	2025	2024
Boekwaarde per 1 januari	14.204	12.602
Investeringen	5.309	7.845
Grondverkopen	(7.608)	(8.279)
Tussentijdse winstneming / afgesloten projecten	(288)	2.093
Actualisatie voorzieningen	(922)	(57)
Boekwaarde per 31 december	**10.695**	**14.204**

Waardering
Het totaalresultaat van het grondbedrijf bedraagt in 2025 € 1,2 miljoen negatief ten opzichte van een begroot resultaat van € 2,5 miljoen positief en wijkt dus best fors af. Door verschillende oorzaken zijn een aantal opbrengsten binnen grondexploitaties later uitgefaseerd en zijn er over de gehele looptijd stijgingen van kosten van bouw- en woonrijp te verwachten. Verlenging van looptijden heeft geleid tot hogere rente- en plankosten. Bij enkele grondexploitaties moest derhalve de eerder genomen tussentijdse winstnemingen worden teruggedraaid.

De effecten hiervan zijn bij de herzieningen van de grondexploitaties verwerkt en leiden per saldo tot een negatieve tussentijdse winstneming van € 0,15 miljoen én bij een gesloten grondexploitatie zijn de lasten uiteindelijk € 0,13 miljoen hoger uitgevallen (totaal € 0,28 miljoen), daarnaast leidt de actualisatie van de voorzieningen tot een nadeel van € 0,9 mln. Wij adviseren u frequenter de resultaten van het grondbedrijf te analyseren zodat er tussentijds al bijgesteld kan worden om forse afwijkingen per jaareinde te voorkomen.

Verliesvoorziening
Binnen de grondexploitaties verantwoordt u een verliesvoorziening van € 11,8 miljoen (2024: € 27,6 miljoen). Deze verliesvoorziening is geactualiseerd in 2025 en is reeds grotendeels in het verleden gevormd. Conform voorgaand jaar ziet deze toe op de grondexploitaties Havendijk en Plein 13 en Wal 2. De verwachting is dat de meeste van deze projecten komende jaren tot een afronding komen waarmee de verliesvoorziening afgewikkeld wordt. In 2025 is de grondexploitatie Nieuwe Vesting Zuid Oost gesloten waarbij een verliesvoorziening van in totaal € 16,4 miljoen is afgewikkeld. Het uiteindelijke verlies op dit project was € 0,13 miljoen hoger dan vorig jaar ingeschat. Bovendien verwacht de gemeente dat er nog nagekomen kosten gemaakt zullen moeten op dit project van in totaal € 0,6 miljoen, welke in de voorziening complex verspreide gebieden (afgesloten grondexploitaties) is opgenomen.

Tussentijdse winstneming
Met name bij de complexen Groene Gordijn (€ 0,2 miljoen) en Terpen II (€ 0,3 miljoen) zijn er conform de verslaggevingsregels van de BBV eerder genomen tussentijdse winstnemingen teruggedraaid. Bij Terpen I is juist een positieve tussentijdse winstneming genomen (€ 0,3 miljoen).

3. Belangrijke bevindingen

De parameters voor de grondexploitaties

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van de gemaakte schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op waarin schattingen zijn opgenomen.

Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de door uw gemeente gehanteerde uitgangspunten en parameters getoetst.

Rente

De gehanteerde rentevoet voor de berekening van de kapitaallasten is 1,35%. Deze ligt in lijn met de gemeentelijke financieringslasten en de richtlijnen van het BBV. Wij achten deze parameter evenwichtig.

Disconteringsvoet

De gemeente hanteert voor het contant maken van toekomstige kasstromen in grondexploitaties een disconteringsvoet die aansluit bij de interne rekenrente conform BBV-richtlijnen. Deze rekenrente bedraagt momenteel 2%. Wij achten deze uitgangspunten realistisch en in lijn met de BBV-voorschriften.

Kostenstijging

De gehanteerde parameter voor de kostenstijging ligt in lijn met de landelijke prijsindexcijfers. De gemeente Bergen op Zoom heeft voor het prijspeil 2025 rekening gehouden met de werkelijke inflatie en houdt voor de komende jaren op basis van marktinformatie ook rekening met een inflatie aflopend van 3,5% in 2026 naar 3,0% in 2027 en 2028 tot 2% in 2029 en verder. We achten dit een realistisch uitgangspunt.

Parameters	MPG 2025	Schatting 2025	MPG 2024	Schatting 2024
Rente	1,35%	●	1,45%	●
Disconteringsvoet	2%	●	2%	●
Kostenstijging	3,5%	●	4%	●
Opbrengstenstijging	2%	●	6%	●

● Controleverschil ● Voorzichtig ● Evenwichtig ● Optimistisch

Opbrengstenstijging

Gezien de hoogte van de marktprijzen per balansdatum houdt de gemeente Bergen op Zoom op basis van marktinformatie voor het komende jaar rekening met 2% verhoging van de grondprijs in haar grondexploitaties. Voor 2027 en 2028 wordt met een stijging van 1-3% (afhankelijk van woningbouw of bedrijventerrein) gerekend en voor 2029 en verder met 2%. We achten dit een realistisch uitgangspunt.

Toetsing ondernemerspoort / VPB-plicht

Bij de invoering van de vennootschapsbelastingplicht (VPB) voor gemeenten is beoordeeld of de gemeente activiteiten verricht die kwalificeren als ondernemingsactiviteiten (de zogenoemde *ondernemerspoort*). Uit uitgevoerd fiscaal onderzoek blijkt dat de gemeente in de afgelopen twee jaren door de ondernemerspoort gaat.

3. Belangrijke bevindingen

Op basis van de (concept)aangiften VPB over 2024 en 2025 is sprake van positieve fiscale resultaten. Over deze resultaten is naar verwachting circa € 71.000 aan vennootschapsbelasting verschuldigd.

In de jaarrekening 2025 is geen VPB-last of -verplichting opgenomen. Deze verwerking is inhoudelijk onjuist, aangezien sprake is van belastingplicht en belastbaar resultaat.

Gelet op de beperkte omvang van het bedrag kunnen wij hier in het kader van de jaarrekeningcontrole 2025 in materiële zin mee instemmen.

Wij achten het echter noodzakelijk dat de VPB-positie in de komende verslagjaren structureel juist wordt verwerkt. Dit betekent dat:

- de fiscale resultaten tijdig en volledig worden bepaald;
- de verschuldigde VPB expliciet in de jaarrekening wordt opgenomen;
- de aangiften VPB over 2024 en 2025 worden afgerond en afgewikkeld.

Wij verwachten voor de jaarrekening 2026 dat de te betalen of te vorderen belastingpositie inclusief het boekjaar 2026 wordt opgenomen.

Schattingsonzekerheden grondexploitaties

De huidige situatie en de onzekerheid over de toekomstige ontwikkelingen betekent een grotere schattingsonzekerheid op de verwachte realisatie van uw complexen.

Bij een hoge mate van schattingsonzekerheid is het passend om in de jaarrekening hierover een nadere toelichting op te nemen.

Belangrijke elementen hierbij zijn:

- Het toelichten van de gehanteerde veronderstellingen.
- Een toelichting (impact / scenario's) over de schattingsonzekerheid.

Wij hebben vastgesteld dat de toelichting in de jaarrekening op 's 128 en 129 in toereikende mate deze onzekerheden weergeeft.

Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering in opzet en bestaan getoetst en aanvullend gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd. Wij achten de waardering en de toelichting op de schattingsonzekerheden aanvaardbaar en vinden de veronderstellingen redelijk.

Strategische gronden

Binnen de gronden en terreinen onder de materiële vaste activa zijn tevens enkele strategische ('warme') gronden (bijvoorbeeld Spaense Scharen en Schans fase 6) opgenomen welke in de toekomst mogelijk nog tot een grondexploitatie kunnen leiden.

Uit onze toetsingen op waarderingen hiervan komen geen bevindingen naar voren, maar we willen wel wijzen op het feit dat conform de verslaggevingsregels er eens in de twee jaar een taxatie uitgevoerd dient te worden om de marktconformiteit vast te kunnen stellen. In niet alle gevallen was een recent taxatierapport voorhanden, het risico hiervan is voor de jaarrekening 2025 beperkt. Wij adviseren u deze in lijn met het BBV advies ter onderbouwing van de marktconformiteit op te vragen.

Specifieke projectrisico's / aansluiting GREX-10

Wij vragen al meerdere jaren aandacht voor het verder verbeteren van de betrouwbaarheid van de schattingen binnen de grondexploitaties.

Aansluiting GREX-10 en financiële administratie
Bij de controle van de jaarrekening 2025 constateren wij echter dat de aansluiting tussen GREX-10 (subadministratie grondbedrijf) en het financiële pakket nog onvoldoende is ingericht.

3. Belangrijke bevindingen

Deze aansluiting wordt niet periodiek en niet volledig uitgevoerd. In het kader van onze controle hebben wij deze aansluiting zelf moeten samenstellen op basis van de auditfile. Dit is tijdsintensief en bovendien onwenselijk, aangezien de gemeente hiermee niet structureel over actuele en tussentijdse stuurinformatie kan beschikken. Wij verwachten dat deze aansluiting in 2026 structureel is verbeterd.

Beheersing rondom ramingen
Tijdens onze controle van de grondexploitaties hebben wij meerdere malen geconstateerd dat bij de geraamde kosten sprake was van onjuiste invoer of verwerking van kosten. Daarnaast stellen wij vast dat ramingen van projectleiders in enkele gevallen zijn overgenomen zonder voldoende kritische toetsing van de onderliggende onderbouwing. Ook in het voorgaande jaar leidde dit tot correcties, onder meer bij de voorziening afgesloten grondexploitaties. Wij hebben de geconstateerde (beperkte) onjuistheden beoordeeld in relatie tot de omvang van de nog te maken kosten van circa € 13,5 miljoen en de inherente onzekerheden in de ramingen van grondexploitaties.

Op basis hiervan stellen wij vast dat de afwijking zeer beperkt is. Indien de ramingen volledig juist waren geweest, had afgerond € 84.000 meer aan tussentijdse winst kunnen worden genomen. Deze bevinding heeft daarom geen materiële invloed op de waardering van de grondexploitaties in de jaarrekening. Hoewel de financiële impact beperkt is, wijst deze bevinding wel op een structureel aandachtspunt in de interne beheersing. Met name bij majeure grondexploitaties achten wij het noodzakelijk dat:

- aanvullende controles worden ingebouwd om rekenkundige fouten te voorkomen; en
- vanuit het grondbedrijf zelf kritischer wordt getoetst op de kwaliteit en onderbouwing van de door projectleiders aangeleverde ramingen.

Een versterking van deze controles draagt bij aan een verdere verbetering van de betrouwbaarheid en kwaliteit van de financiële sturing op grondexploitaties.

Projectrisico's en boekhoudkundige verwerking
Wij constateren dat per grondexploitatie een inventarisatie van projectrisico's plaatsvindt. Hiermee wordt recht gedaan aan een nadere risicoanalyse op projectniveau. De boekhoudkundige verwerking van deze risico's vraagt, gelijk aan voorgaand jaar, echter nog aandacht. Conform de *Notitie Grondexploitaties* van de commissie BBV kunnen binnen de berekening van de tussentijdse winstneming (POC) uitsluitend specifieke en objectief onderbouwde projectrisico's worden meegenomen. Wij stellen vast dat een belangrijk deel van de geïnventariseerde risico's betrekking heeft op macro-economische ontwikkelingen, en/of inschattingen waarvoor geen objectiveerbare onderbouwing aanwezig is.

De commissie BBV geeft aan dat dergelijke risico's niet binnen het individuele project moeten worden verwerkt, maar dienen te worden opgevangen binnen het algemene weerstandsvermogen van het grondbedrijf, zoals toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen.

Wij adviseren daarom een duidelijk en consistent onderscheid te maken tussen risico's die thuishoren in het algemene weerstandsvermogen; en risico's die mogen worden betrokken bij de tussentijdse winstneming binnen een project. Dit aandachtspunt is ook in het voorgaande jaar besproken. Wij constateren dat dit onderscheid steeds verfijnder wordt toegepast. Tegelijkertijd is het financiële effect van de resterende verschillen toegenomen: van € 260.000 in 2024 naar € 371.000 in 2025. Het effect van deze correctie op de tussentijdse winstneming ter hoogte van € 371.000 hebben wij aangemerkt als controleverschil.

3. Belangrijke bevindingen

Schattingsposten in de jaarrekening

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen en licht deze toe in de jaarrekening. Wij hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2025 beoordeeld en gecontroleerd. De belangrijke schattingen in de jaarrekening betreffen:

Schatting	Beoordeling 2025	Beoordeling 2024	Onze zienswijze m.b.t. significante kwalitatieve aspecten en de (mogelijk) kwantitatieve omvang
Waardering van (im)materiële vaste activa	Evenwichtig	Evenwichtig	Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de (im)materiële vaste activa een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw (im)materiële vaste activa.
De waardering van de langlopende vorderingen	Evenwichtig	Evenwichtig	Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de langlopende vorderingen een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw langlopende vorderingen.
De waardering van grondexploitaties	Voorzichtig	Voorzichtig	Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de grondexploitaties een ‘voorzichtig’ beeld geven van de waardering van uw grondexploitaties waarbij in 2025 diverse correcties zijn gesignaleerd. Dit heeft voornamelijk te maken met de door de gemeente gemaakte extra risico-afslagen. Voor een uiteenzetting hiervan verwijzen wij naar paragraaf “waardering van de grondexploitaties” van dit accountantsverslag.
De waardering van debiteuren en vorderingen	Evenwichtig	Evenwichtig	Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de vorderingen een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw vorderingen.
De waardering van de voorzieningen	Evenwichtig	Evenwichtig	De waardering van de voorzieningen, met name de onderhoudsvoorzieningen, bevatten diverse controleverschillen welke in de jaarrekening zijn gecorrigeerd (zie bevindingen verderop). Na verwerking hiervan komt het beeld op ‘evenwichtig’ uit.

Controleverschil Voorzichtig Evenwichtig Optimistisch

3. Belangrijke bevindingen

Sociaal Domein

De gemeente Bergen op Zoom voert diverse regelingen uit in het sociaal domein waarbij taken veelal zijn ondergebracht bij derde partijen. Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de belangrijkste onderdelen en door wie deze werkzaamheden uitgevoerd worden:

Onderdeel	Uitvoerder	Bepaling last boekjaar
Uitkeringen (Participatiewet)	Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal	Werkelijke lasten
Werkdeel (WSW)	WVS Groep	Vaste bijdrage op basis van de begroting
Jeugdwet	Zelfstandig	Werkelijke lasten
Wmo	Zelfstandig	Werkelijke lasten
PGB's	Sociale verzekeringsbank	Afrekening op basis van werkelijke lasten

In het algemeen is ons opgevallen dat de interne toetsingen op WMO/Jeugd-lasten – zowel getrouwheid als op rechtmatigheid – beperkt van aard zijn. Zo zijn er geen interne toetsingen/steekproeven in de 3de lijn door de VIC uitgevoerd, is de aansluiting van de productieverantwoordingen lastig gebleken qua duidelijke aansluiting op de administratie en worden fouten/onzekerheden (bijvoorbeeld bij PGB's) niet intern geëvalueerd. Dit betekent dat wij deze werkzaamheden – in overleg met de gemeente – voor de jaarrekening 2025 aanvullend hebben uitgevoerd om de getrouwheid (en eventuele bevindingen in het kader van rechtmatigheid) vast te kunnen stellen.

Wij adviseren u voor het komende jaren om hier de nodige 'checks en balances' in te stellen om de getrouwheid en rechtmatigheid van de lasten vast te kunnen stellen. De gemeente heeft hier in 2026 reeds de nodige acties voor uitgezet waarin wij worden betrokken. Dit achten wij een positieve ontwikkeling.

Jeugdwet

In de regio West-Brabant West zijn sinds 2016 resultaatgerichte contracten overeengekomen met de zorgaanbieders. Afgesproken is om af te rekenen op basis van de behaalde resultaten. Voor een behoorlijk aantal trajecten betekent dit dat 50% van de kosten aan het begin van het traject worden gefactureerd. Ongeacht het resultaat in het traject, zijn dit lasten voor de gemeente Bergen op Zoom. De tweede 50% van het traject wordt door de gemeente Bergen op Zoom betaald en verantwoord als last wanneer het resultaat bereikt is.

In voorgaande jaren is door de regio beoordeeld of voldoende betrouwbare informatie beschikbaar is om een nauwkeurige inschatting van de toerekening van deze lasten aan specifieke boekjaren te kunnen maken. Uit de gegevens van Bergen op Zoom en de regio gemeenten blijkt dat per arrangement de spreiding tussen de doorlooptijden in combinatie met het aantal trajecten nog te omvangrijk is en tussen de gemeenten te veel verschillen om een betrouwbare inschatting te maken.

We adviseren wel deze analyse periodiek te actualiseren.

3. Belangrijke bevindingen

Conform de verslaggevingsstandaarden is deze verplichting van € 4,3 miljoen (2024: € 2,6 miljoen) toegelicht onder de niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen. Wij merken hierbij op dat deze verplichting (grotendeels) naar alle waarschijnlijkheid in 2026 ten laste van de exploitatie zal komen, afhankelijk van de afronding van de resultaatgerichte contracten. De toename wordt verklaard vanuit een toename in aantal lopende (duurdere) trajecten en indexeringen.

Wij kunnen ons vinden in deze wijze van verantwoorden, maar merken wel op dat de gemeente (mogelijk in combinatie met de regio en de zorgaanbieders) moet blijven onderzoeken op welke wijze wel tot een betrouwbare toerekening aan boekjaren gekomen kan worden.

WMO
De gemeente Bergen op Zoom voert de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) zelfstandig uit. We hebben vastgesteld dat de gemeente in voldoende mate zelf controles uitvoert op de toeleiding tot zorg, maar voor de prestatielevering nog steunt op de gecontroleerde rapportages van de zorgaanbieders voor WMO exclusief begeleiding. Er is echter nog geen sprake van een verbijzonderde interne controle op dit vlak. Wij hebben daarin op uw verzoek voor dit jaar nog ondersteund.

Voor één zorgaanbieder heeft de gemeente Bergen op Zoom nog geen productieverantwoording inclusief controleverklaring ontvangen. Dit leidt tot een onzekerheid ter hoogte van € 456.000.

PGB's
De belangrijkste onzekerheid zit op de Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB). De SVB heeft zelf over 2025 geen goedkeurende verklaring bij de verantwoording PGB-stromen Jeugdwet en WMO ontvangen. Hierdoor is vanuit de SVB geen 100% zekerheid over de nauwkeurigheid en rechtmatigheid van de persoonsgebonden budgetten.

De impact van de geconstateerde fouten/onzekerheden vanuit de SVB op basis van de zogenaamde projectiebrief voor gemeente Bergen op Zoom zijn zeer beperkt.

Daarnaast blijft het de verantwoordelijkheid van de gemeente zelf om de prestatielevering ten aanzien van de PGB-bestedingen vast te stellen. Derhalve heeft de gemeente Bergen op Zoom aanvullend onderzocht of de kosten nauwkeurig en rechtmatig verantwoord zijn. Uit onze beoordeling van dit onderzoek concluderen we dat de kosten PGB getrouw en rechtmatig verantwoord zijn in de jaarrekening 2025.

3. Belangrijke bevindingen

Voorziening pensioenaanspraken politieke ambtsdragers (APPA)

Vanaf 1 januari 2028 worden pensioenen van politieke ambtsdragers (o.a. wethouders) overgedragen aan het ABP in het kader van de Wet toekomst pensioenen (Wtp). Uit onderzoek van BZK, VNG, IPO en Unie van Waterschappen blijkt dat de benodigde overdrachtswaarde per 1 januari 2025 gemiddeld 10–20% hoger ligt dan de huidige voorzieningen. Over de impact op de jaarrekening 2025 heeft de Commissie BBV hierover de volgende uitspraak gepubliceerd:

- Gemeenten die hebben deelgenomen aan het onderzoek moeten per 31 december 2025 de voorziening en eventuele kapitaalverzekeringen aanpassen aan de prognose van het benodigd vermogen (op basis van inkoop Wtp bij ABP).
- Gemeenten die niet deelnamen aan het onderzoek moeten hun berekening analoog onderbouwen.
- De voorziening dient jaarlijks te worden herzien tot het moment van overdracht.
- In de jaarrekening moet een toelichting worden opgenomen over schattingsonzekerheden.
- Eventuele vrijval kan worden toegevoegd aan een bestemmingsreserve om toekomstige dotaties te dekken.

Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Bergen op Zoom deze uitgangspunten heeft gevolgd. De voorziening APPA bedraagt per 31 december 2025 € 6,6 miljoen (2024: € 4,0 miljoen).

De dotatie van € 3,0 miljoen wordt hoofdzakelijk verklaard door:

- het alsnog opnemen van pensioenverplichtingen van gepensioneerde wethouders die zijn ontstaan tot 2012 (€ 1,1 miljoen). Deze verplichtingen mochten voorheen via de begroting worden verantwoord, maar dit is in het kader van de toekomstige overdracht aan het ABP niet langer toegestaan. Ditzelfde geldt voor het feit dat er rekening gehouden ook moet worden met de overdracht van het nabestaandenpensioen. (€ 0,8 miljoen)
- een aanvullende dotatie van € 1,0 miljoen, omdat het ABP bij de overdracht uitgaat van een dekkingsgraad boven de 100%. De gemeente heeft hierbij een dekkingsgraad van 117,3% gehanteerd, dit betrof het gemiddelde over de laatste 12 maanden per november 2025 en was het meest recente percentage welke bij het opstellen van de jaarrekening beschikbaar was.

De uiteindelijke overdrachtswaarde blijft afhankelijk van ontwikkelingen in onder meer rente en dekkingsgraad op het moment van overdracht. De gemeente heeft deze schattingsonzekerheden toegelicht in de jaarrekening (pagina 137).

Conclusie

De gemeente heeft de voorziening pensioenaanspraken politieke ambtsdragers aangepast in overeenstemming met de uitspraak van de Commissie BBV.

3. Belangrijke bevindingen

Onderhoudsvoorzieningen

In voorgaande jaren hebben wij u erop gewezen dat de jaarlijkse analyse van de onderhoudsvoorzieningen aan kwaliteit kan winnen. Deze bevinding is in 2025 onverkort van toepassing. De door de organisatie opgestelde analyses van de voorzieningen hebben nog niet de kwaliteit, die we van een gemeente als Bergen op Zoom verwachten.

Geconstateerde onjuistheden in 2025
Wij hebben in dit kader de volgende concrete constateringen gedaan:

- Voorziening bodemsanering kunstgrasvelden. Deze voorziening was in de eerste versie van de jaarrekening 2025 niet (separaat) opgenomen, terwijl de gemeenteraad hierover wel een besluit had genomen. Dit heeft geleid tot een correctie van € 500.000.
- Voorziening groot onderhoud buitensport. Deze voorziening is met € 503.000 verlaagd, omdat hierin ten onrechte ook de kunstgrasvelden waren opgenomen die apart gepresenteerd dienen te worden (zie eerste bullit). De voorziening bodemsanering en de voorziening onderhoud buitensport zijn volgens de verslaggevingsregels echter volledig verschillende voorzieningen. De voorziening bodemsanering betreft een verplichting waar een voorziening voor getroffen is, de voorziening onderhoud buitensport is slechts een egalisatievoorziening.
- Voorziening groot onderhoud stadskantoor. Deze voorziening was in de eerste versie van de jaarrekening 2025 opgenomen voor € 526.000, maar voldoet niet aan de spelregels van het BBV. Eenmalige stortingen in een onderhoudsegalisatievoorziening zijn niet toegestaan, daarnaast sloot het plan wat wij hebben gekregen niet aan met het raadsvoorstel. De voorziening is daarom volledig vrijgevallen.

Per saldo is in de jaarrekening 2025 voor € 523.000 aan correcties doorgevoerd binnen de onderhoudsvoorzieningen.

Achterstallig onderhoud wegen
Voor het achterstallig onderhoud aan wegen is in de jaarrekening 2024 een omvangrijke correctie verwerkt, waarbij circa € 11 miljoen aanvullend is gedoteerd. In 2025 is € 1,8 miljoen onttrokken aan de voorziening, terwijl een besteding van € 6,9 miljoen was voorzien.

De lagere realisatie in 2025 wordt volgens de gemeente onder andere veroorzaakt door:

- het uitblijven van inschrijvingen op eerdere aanbestedingen;
- verkeerskundige belangen (niet alle wegen kunnen gelijktijdig worden afgesloten);
- onvoldoende interne capaciteit om de uitvoering tijdig te realiseren.

Wij vragen nadrukkelijk aandacht voor deze ontwikkeling, omdat uitstel van uitvoering mogelijk gevolgen kan hebben voor het ontstaan van (nieuw) achterstallig onderhoud. Op basis van de door de gemeente verstrekte inlichtingen is er geen sprake van ander achterstallig onderhoud waarvoor een afzonderlijke voorziening moet worden gevormd.

Toepassing BBV-regels bij voorzieningen
Wij constateren dat de gemeente bij het vormen van onderhoudsvoorzieningen nog steeds inzet op eenmalige stortingen. Volgens het BBV zijn eenmalige dotaties of onttrekkingen slechts in uitzonderlijke gevallen toegestaan. Het uitgangspunt is dat door jaarlijks gelijkblijvende dotaties schommelingen in onderhoudslasten worden geëgaliseerd.

Wij achten het van belang dat het college deze onderhoudsvoorzieningen in het komende jaar actualiseert en, waar nodig, met een aangepaste structurele dotatie richting de gemeenteraad komt.

Afsluitende aandachtspunt
Tot slot adviseren wij het college om de onderhoudsvoorzieningen – en in het bijzonder het doorgeschoven onderhoud – financieel beter zichtbaar en structureel te monitoren.

3. Belangrijke bevindingen

BTW-onderzoek / mengpercentages

Uit afwikkeling van het BTW-onderzoek over de afgelopen jaren (2018-2023) wat heeft plaatsgevonden door de belastingdienst is nog een nagekomen suppletie gekomen, welke per saldo leidt tot een aanvullende last van € 0,4 miljoen. Dit is in de jaarrekening is gecorrigeerd. Wij merken verder op dat de door de gemeente gehanteerde (en destijds door belastingdienst geaccepteerde) mengpercentages in 2019 voor het laatst zijn geactualiseerd. Gebruikelijk is dat actualisatie hiervan eens in de 4-5 jaar plaatsvindt. Wij bevelen u dan ook aan deze mengpercentages in 2026 te actualiseren en afstemming hierin te zoeken met de belastingdienst. We hebben vernomen dat de gemeente al actie heeft genomen en dit proces in gang heeft gezet.

Juiste afgrenzing kosten

Bij het opstellen van de jaarrekening moet jaarlijks rekening gehouden worden met facturen die binnenkomen in het volgende boekjaar (2026), maar nog betrekking hebben op activiteiten die al uitgevoerd zijn in 2025.

Deze inschatting kan op twee manieren bepaald worden, namelijk:

- Inschatting van budgethouders op kosten 2025, waarvan zij constateren dat de facturen nog niet binnen zijn;
- Op basis van werkelijke ontvangen facturen in de eerste maanden van het boekjaar (in dit geval 2026) bepalen welke lasten betrekking hebben op het voorgaande boekjaar en deze alsnog meenemen in de jaarrekening.

De organisatie heeft voor de jaarrekening 2025 zelf een analyse gemaakt voor alle facturen boven de € 100.000 waaruit is gebleken dat er nog voor € 191.000 aan facturen zijn binnengekomen begin 2026 en verwerkt zijn in de jaarrekening 2025. Tevens is sprake geweest van een tweetal grotere creditnota's ter hoogte van € 717.000 die uit de eigen analyse van de gemeente naar voren zijn gekomen, met name met betrekking tot een afrekening van de energieleverancier, welke in de jaarrekening 2025 zijn verwerkt.

Uit onze verrichte controle op de schuldposities is nader gebleken dat er nog diverse (kleinere) nota's (x < € 10.000) zijn geconstateerd ter hoogte van € 940.000 in totaal welke betrekking hebben op 2025. Hiervan heeft de gemeente tot een bedrag van € 111.000 gecorrigeerd. Het is ons opgevallen dat dit vaak (kleinere) nota's zijn welke te maken hebben met inhuur van personeel die de laatste weken van het boekjaar qua uren nog declareren. Deze nota's komen ook wat later in het voorjaar binnen. Wij hebben de gemeente geadviseerd om hier komend boekjaar een gedegen inschatting voor te maken en deze nog te betalen kosten op te nemen in de jaarrekening.

Tot slot is sprake van een bedrag ter hoogte € 1.364.000 aan posities welke betrekking hebben op investeringen uit 2025 (lopende kredieten) en waarbij de nota's in 2026 zijn binnengekomen. Correctie hiervan zou enkel een balanseffect met zich meebrengen. De gemeente heeft ervoor gekozen deze niet te corrigeren waardoor wij deze hebben meegewogen onder onze ongecorrigeerde verschillen. Deze bevinding kan namelijk ook impact hebben op de rechtmatigheid met betrekking tot kredieten.

Herrubriceringen jaarrekening

In de verslaggevingstandaarden zijn specifieke regels opgenomen voor de presentatie van vorderingen en schulden. Doelstelling hiervan is om u het juiste inzicht te geven in vorderingen en verplichtingen die u per jaareinde heeft. Bij onze controle hebben wij voor diverse posten vastgesteld dat deze primair niet juist in de balans zijn gepresenteerd. Deze zijn gecorrigeerd in de jaarrekening 2025 (totaal € 0,4 miljoen). Ten opzichte van vorig jaar zijn er veel minder bevindingen vanuit ons aangaande de juiste rubricering in de jaarrekening.

3. Belangrijke bevindingen

SiSa's algemeen

Het aantal SiSa-regelingen bij de gemeente blijft gedurende de jaren heen groot. In 2025 is sprake van zo'n 31 regelingen. Enkele afstemmingen lopen op dit moment nog, maar we hebben reeds bij zo'n 13 regelingen correcties en/of bevindingen aangetroffen. Vaak heeft dit te maken met het feit dat de prestatielevering of onderliggende documentatie vanuit de vakafdeling onvoldoende wordt aangeleverd, maar naar onze mening niet voldoende intern is getoetst alvorens deze met ons worden gedeeld. Wij vragen daarom blijvende aandacht voor de juiste onderbouwingen bij de SiSa-regelingen.

SiSa regeling J4B Regiodeals

De financiering en uitvoering van deze regeling zijn complex en hebben van de gemeente aanzienlijke inspanningen gevraagd om deze correct te verantwoorden. In het eindstadium van de controle is geconstateerd dat het niet bestede deel van de subsidie € 193.000 hoger was dan in de jaarrekening was opgenomen. Gezien de omvang van dit bedrag is hiervoor geen correctie meer doorgevoerd in de jaarrekening. De afwijking is door ons betrokken in de foutenevaluatie. De bestedingen in de SiSa-verantwoording zelf zijn wel aangepast.

SiSa regeling J17 Realisatiestimulans

Deze nieuwe SiSa-regeling vormt, samen met andere regelingen, een belangrijk financieel instrument om de bouw van betaalbare woningen te stimuleren. Op grond van deze regeling kan de gemeente, onder nader gestelde voorwaarden, per betaalbare woning waarvan de bouw is gestart een subsidie van € 7.000 ontvangen.

In de gemeente Bergen op Zoom is in 2025 de bouw van 306 betaalbare woningen gestart. Deze realisatie is correct opgenomen in de SiSa-bijlage. De hiermee samenhangende subsidiebate van circa € 2,1 miljoen was vanuit voorzichtigheid nog niet verantwoord in de concept-jaarrekening.

De commissie BBV heeft op 23 maart 2026 verduidelijkt dat de bijbehorende subsidiebate wel in het boekjaar 2025 dient te worden verantwoord. Deze onvolledigheid is in de definitieve jaarrekening gecorrigeerd door het alsnog opnemen van de bijbehorende vordering en bate.

3. Belangrijke bevindingen

Jaarverslag

In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening. Voor de accountantscontrole onderzoeken wij, in lijn met de Nederlandse Standaard 720, het jaarverslag om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet is vereist. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Verbonden partijen

Tijdens onze controle besteden wij specifieke aandacht aan de transacties met verbonden partijen van gemeente Bergen op Zoom. In het kader van onze controle hebben wij vastgesteld dat:

- De (significante transacties met) verbonden partijen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening en paragraaf verbonden partijen.
- Geen sprake is van indicaties voor ongeautoriseerde significante transacties met verbonden partijen, welke indicaties geven voor fraude.
- Geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

Hiernaast zijn onze conclusies en aanbevelingen inzake het jaarverslag opgenomen:

Element jaarverslag	Onze waarneming
Vereisten BBV	Uw jaarverslag bevat in materiële zin de vereiste informatie op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en artikel 26 BBV. Daarnaast zouden de cijfers 2025 van uw verbonden partijen opgenomen dienen te worden, deze zijn echter nog niet in alle gevallen beschikbaar.
Verenigbaar	Uw jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
Overeen-stemming	Wij hebben vastgesteld dat de informatie in het jaarverslag overeenstemt met de resultaten van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.
Paragrafen	Alle verplichte paragrafen zijn opgenomen en zijn kwalitatief van voldoende niveau.
Informatie-waarde	De toelichtingen zijn goed leesbaar en geven een adequate analyse van het uitgevoerde beleid en de financiële gevolgen.
Fraude	Fraude en de frauderisicoanalyse zijn steeds belangrijker thema's. We adviseren u in de paragraaf bedrijfsvoering te rapporteren over de actualisatie van uw frauderisicoanalyse.

3. Belangrijke bevindingen

SiSa

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2025. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is.
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is.
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage. In bijlage A bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

WNT verantwoording

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet normering topinkomens (WNT) gecontroleerd. Op basis van deze wet zijn de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector en de uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen wettelijk gemaximeerd. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. Beide topfunctionarissen zijn in loondienst en de wijziging naar de nieuwe gemeentesecretaris is in 2025 juist toegelicht.

De publicatieverplichting voor uitkering wegens beëindiging dienstverband geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen met een dienstbetrekking, indien hun bezoldiging het algemene bezoldigingsmaximum overschrijdt.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2025 niet strijdig zijn met de WNT en dat de in de jaarrekening opgenomen WNT-verantwoording voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Wij willen benadrukken dat de naleving van de anticumulatiebepaling (het nagaan of topfunctionarissen van uw gemeente betrokken zijn bij andere organisaties c.q. nevenactiviteiten hebben die onder de WNT vallen) geen onderdeel uitmaakt van de controle van de accountant.

Bestuurlijke samenvatting
Opdracht, scope en uitkomsten
Belangrijke bevindingen
Financiële positie
Bevindingen interne beheersing
Overige onderwerpen
Bijlagen

4. Financiële positie

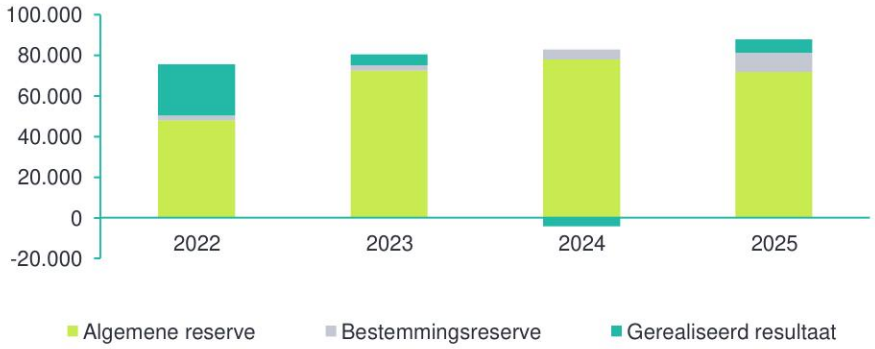

Ontwikkelingen in de jaarcijfers

Verloop van het eigen vermogen van uw gemeente

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per 31 december 2025 volgens de jaarrekening € 87,8 miljoen.

Grafiek ontwikkeling eigen vermogen (x € 1.000)

Van de totale reserves ter hoogte van € 81,3 miljoen is € 71,7 miljoen opgenomen als algemene reserve. Het saldo van deze algemene reserve is ten opzichte van voorgaand jaar afgenomen met € 6,3 miljoen. Per saldo is gedurende 2025 € 4,8 miljoen gedoteerd aan de bestemmingsreserves. Het gerealiseerde resultaat in 2025 bedraagt € 6,6 miljoen.

Analyse van het resultaat

Het resultaat voor mutaties in de reserves laat een positief saldo zien. Het gerealiseerde resultaat bedraagt afgerond € 6,6 miljoen positief. In de gewijzigde begroting was rekening gehouden met een resultaat van € 3,2 miljoen positief.

Ter illustratie en aanvullende informatie geven wij u in het hierna opgenomen overzicht de ontwikkeling van het resultaat (“gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten” en “gerealiseerde resultaat”) weer over de jaren 2022 tot en met 2025.

Resultaatontwikkeling 2022-2025 (x € 1.000)

In het samenvattend financieel beeld wordt in hoofdlijnen een toelichting op de afwijkingen gegeven. In de toelichting op de programma’s wordt een verder gedetailleerde verklaring gegeven voor de afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. Als onderdeel van de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2025 wordt overzichtelijk aangegeven welke baten en lasten als incidenteel zijn aan te merken. Het jaarrekeningresultaat is € 3,4 miljoen voordeliger dan begroot.

Financiële positie

De belangrijke afwijkingen ('s 2 en 3 jaarrekening) zien toe op:

- Subsidie realisatiestimulans € 2,1 miljoen;
- Hogere algemene uitkeringen en overige SPUK's € 2,4 miljoen;
- Lagere overheads- en personele kosten € 1,6 miljoen;
- Hogere kosten voorziening pensioenen wethouders € 1,2 miljoen;
- Hogere kosten jeugdhulp € 1,7 miljoen;
- Overige voor- en nadelen (per saldo € 0,2 miljoen)

Een groot deel van bovenstaande oorzaken kon niet in een eerder stadium voorzien worden, enkele afwijkingen (bijvoorbeeld bij de overheads- en personele kosten) ons inziens mogelijk wel. We adviseren u, in lijn met de aanbevelingen van de commissie BBV om meer aandacht te hebben voor afwijkingen op baten en lasten, niet zijnde begrotingsoverschrijdingen. Doorlopend is het advies de afwijkingen nader te analyseren waarom deze pas bij het opstellen van de jaarrekening inzichtelijk waren, zodat voordelen eerder richting de raad gemeld kunnen worden.

Ontwikkeling financiële resultaten

Vanaf 2026 wordt een korting op de uitkering uit het gemeentefonds voorzien. Op basis van de meest recente ramingen van het Rijk ligt het zwaartepunt van deze korting in 2028. Deze ontwikkeling kan leiden tot aanzienlijke financiële druk voor Nederlandse gemeenten en noodzaakt tot het maken van keuzes over het voortzetten van bestaande taken en voorzieningen dan wel het doorvoeren van aanpassingen in het beleid.

De gemeente Bergen op Zoom hanteert momenteel de lijn dat voor de jaren 2026-2029 alle begrotingsjaren sluitend zijn, waarbij de gemeente de solvabiliteit wil laten versterken tot boven de 25% en de schuldquote beperkt wil laten toenemen.

Op 16 maart 2026 heeft de Commissie BBV de notitie *Structurele baten en lasten* gepubliceerd. In deze notitie is vastgelegd dat het surplus van de algemene reserve kan worden ingezet als structurele bate in de begroting. Dit surplus betreft dat deel van de algemene reserve dat niet benodigd is voor het afdekken van risico's (weerstandscapaciteit).Van dit vrij besteedbare deel kan met ingang van 1 januari 2024 jaarlijks maximaal 10% worden ingezet voor de dekking van structurele lasten, mits de solvabiliteit van de gemeente minimaal 20% bedraagt en blijft. Door deze inzet wordt het surplus van de algemene reserve aangemerkt als structurele bate, hetgeen een uitzondering vormt op de hoofdregel dat mutaties in reserves een incidenteel karakter hebben. Daarbij geldt dat het weerstandsvermogen naar het oordeel van de toezichthouder voldoende moet zijn. Op dit moment is het voor de gemeente Bergen op Zoom nog niet noodzakelijk gebruik te maken van deze mogelijkheid.

Bestuurlijke samenvatting
Opdracht, scope en uitkomsten
Belangrijke bevindingen
Financiële positie
Bevindingen interne beheersing
Overige onderwerpen
Bijlagen

Financiële positie

De begroting 2026-2028 laat het volgende beeld zien:

V = voordeel N= nadeel	2026	2027	2028	2029
Incidenteel resultaat	1.937N	2.823N	2.823N	2.823N
Structureel resultaat	2.716V	3.658V	2.947V	5.324V
Gerealiseerd resultaat	**779V**	**835V**	**124V**	**2.501V**

De begrote resultaten laten voor komend jaar een structureel sluitende begroting zien. In het boekjaar 2028 wordt een klein positief resultaat verwacht.

Om als gemeenteraad de financiële impact van keuzes te kunnen bepalen is inzicht in structurele en incidentele resultaten van groot belang. Het afgelopen decennium heeft de gemeente eveneens aandacht geschonken aan het realiseren van de bezuinigingsopgave. Van de oorspronkelijke € 13 miljoen uit het focusakkoord resteert er in 2026 nog een opgave van € 1,1 miljoen, waarbij deze in 2029 naar verwachting van de gemeente nog € 338.000 zullen bedragen.

Financiële positie

Weerstandsvermogen en financiële kengetallen in meerjarenperspectief

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden bezien.

Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gegeven van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Hieronder hebben wij de ontwikkelingen in uw kengetallen en een relatie naar de landelijke ontwikkelingen weergegeven:

	Gemeente Bergen op Zoom						Landelijk	
Kengetal	**2024**	**2025**	**2026***	**2027***	**2028***	**2029***	**2025***	**2026***
Netto schuldquote	47,3	47,7	48,7	50,2	54,2	55,9	57,3	63,3
Netto schuldquote gecorrigeerd	46,8	46,7	48,2	49,7	53,7	55,4	52,4	58,0
Solvabiliteit	23,5	22,2	25,8	26,5	27,2	27,7	35,8	34,7
Grondexploitaties	5,4	5,3	5,0	2,6	2,0	1,8	5,1	5,2
Belastingcapaciteit**	103,6	100,4	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	100,5	100,1
Structurele exploitatieruimte	3,6	2,7	1,1	1,6	1,5	2,2	1,3	0,7

*** = Op basis van begroting, in tegenstelling tot voorgaande jaren heeft het Rijk geen dataset vanuit de jaarrekening 2024 beschikbaar.**
**** = door de gemeente geen kengetal opgenomen in meerjarenbegroting.**

Financiële positie

We constateren dat de financiële kengetallen van de gemeente Bergen op Zoom op een aantal punten beter zijn dan het landelijke gemiddelde. Dit geldt ook wanneer gekeken wordt naar de ontwikkeling van de kengetallen op basis van de meerjarenbegroting 2026-2029. De ontwikkeling van de solvabiliteit blijft in vergelijking met landelijk cijfers wat achter, echter hierin is de komende jaren versterking voorzien richting 27,7% in 2029.

Het kengetal **schuldquote** is beperkt toegenomen ten opzichte van 2024. De **netto schuldquote** weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Voor de schuldquote geldt een signaalwaarde van 130 en bij percentages tussen de 100 en 130 is voorzichtigheid gevraagd. De schuldquote van de gemeente Bergen op Zoom blijft met 47,7% ruim onder de signaalwaarden en de landelijke percentages.

De **solvabiliteit** neemt af naar 22,2% in 2025. Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. De VNG hanteert een signaalwaarde als de solvabiliteit onder de 20% komt.

Aan de bovenkant oordeelt het VNG dat een solvabiliteit boven de 50% als zeer goed aan te merken is. De gemeente Bergen op Zoom kent derhalve op dit moment een redelijke vermogenspositie. Al blijft het raadzaam de solvabiliteit te monitoren.

Het kengetal **grondexploitaties** geeft weer hoe de waarde van de in exploitatie genomen gronden zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De ontwikkeling is beperkt ten opzichte van voorgaand jaar en ligt rond het landelijk gemiddelde.

Het kengetal **belastingcapaciteit** laat de lastendruk in de gemeente Bergen op Zoom ten opzichte van het landelijk gemiddelde zien. Geconstateerd kan worden dat dit het gemeentelijke kengetal in 2025 op het landelijke (begrote) gemiddelde ligt.

Op basis van het kengetal **structurele exploitatieruimte** blijkt dat er structurele begrotingsruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen. Op basis van de begroting 2026-2029 komt dit cijfer met name in de jaren 2026-2028 meer onder druk te staan met een afname naar 1,1 op het laagste niveau in 2026.

Financiële positie

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in het jaarverslag is een toelichting opgenomen op de weerstandscapaciteit van de gemeente. Op basis van de inventarisatie van de geïdentificeerde risico's, waarbij rekening wordt gehouden met kans op voordoen en financiële impact, wordt berekend welk bedrag benodigd is ter dekking van de geïdentificeerde risico's.

In de tabel hieronder is het verloop over de afgelopen 3 jaar weergegeven inclusief een kwalificatie van de weerstandsratio. De weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve. De verhouding tussen de benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit bepaalt de ratio van het weerstandsvermogen. Deze ratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente Bergen op Zoom in staat is om risico's financieel op te vangen en vormt de basis voor het oordeel over het weerstandsvermogen. De weerstandsratio kwalificeert zich als we kijken naar de ratio als "uitstekend".

(x miljoen euro)	2025	2024	2023
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 63,3	€ 69,3	€ 63,6
Benodigde weerstandscapaciteit	€ 13,4	€ 15,1	€ 15,0
Weerstandsratio	**4,73**	**4,59**	**4,24**

De grootste door uw gemeente geïdentificeerde risico zijn:

- Risico's op overschrijdingen binnen sociaal domein (WMO, Jeugd, Participatie) en onvoldoende rendement behalen binnen transformatieopgave sociaal domein;
- Ontwikkeling/fluctuaties gemeentefonds;
- Gebrek aan cofinanciering verdere ontwikkeling binnenstad, waarbij mogelijk (een gedeelte van) de subsidie moet worden terugbetaald;
- Risico's binnen arbeidsmarkt (aantrekken voldoende en kwalitatief personeel);
- Risico's binnen projecten (kosten hoger dan begroot), waarbij focus wordt gelegd op optimale maatschappelijke meerwaarde.

We merken op dat in de weerstandscapaciteit voldoende is om de incidentele risico's op te vangen.

Bestuurlijke samenvatting
Opdracht, scope en uitkomsten
Belangrijke bevindingen
Financiële positie
Bevindingen interne beheersing
Overige onderwerpen
Bijlagen

5. Bevindingen interne beheersing

5. Bevindingen interne beheersing

Inleiding

Dit accountantsverslag bevat onze bevindingen ten aanzien van de interne beheersing (inclusief de IT-omgeving), die zijn gebaseerd op onze werkzaamheden in het kader van de jaarrekeningcontrole 2025. Deze werkzaamheden zijn dan ook niet gericht op het geven van een oordeel over de interne beheersing van uw organisatie als geheel.

Een goede interne beheersing maakt dat de risico's voor de organisatie beter beheersbaar zijn en de jaarrekeningcontrole effectiever en efficiënter kan plaatsvinden. Vanuit onze natuurlijke adviesfunctie willen wij bijdragen aan verbetering van uw bedrijfsvoering, onder andere door het analyseren van de IT-omgeving en de bedrijfsprocessen.

Voorgaande jaren hebben wij onze bevindingen eveneens met u gedeeld. In deze rapportage geven wij u een update van onze bevindingen.

Interne beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij de interne beheersing inclusief de IT-omgeving, voor zover van belang voor de jaarrekeningcontrole, beoordeeld. Naar aanleiding van onze werkzaamheden hebben wij een managementletter geschreven. Deze managementletter hebben wij op 4 december 2025 besproken met de wethouder financiën en een ambtelijke afvaardiging en daarna in definitieve vorm uitgebracht. Tevens is er een toelichting geweest in de Audit Commissie plus van 6 januari 2026.

Onze werkzaamheden zijn niet gericht op het geven van een oordeel over de interne beheersing van de organisatie als geheel. De rapportage bevat daardoor niet alle onvolkomenheden in de interne beheersing, die bij een eventueel uitgebreid en hierop specifiek gericht onderzoek naar voren zouden kunnen komen.

Wij hebben geen nieuwe bevindingen geïdentificeerd ten tijde van de jaarrekeningcontrole.

Bestuurlijke samenvatting
Opdracht, scope en uitkomsten
Belangrijke bevindingen
Financiële positie
Bevindingen interne beheersing
Overige onderwerpen
Bijlagen

6. Raadsaandachtspunten en overige onderwerpen

6. Raadsaandachtspunten

U heeft ons specifiek gevraagd om in ons accountantsverslag te rapporteren over:

- De juiste toepassing van de meest recente nota investeren en afschrijven in de jaarrekening 2025;

- Het rapporteren over eventuele bijzonderheden/aandachtspunten met betrekking tot de (toekomstige) ontwikkeling van gebied 'Landgoed Vrederust / GGZ-WNB' tot een grondexploitatie.

Nota investeren en afschrijven

De gemeenteraad heeft verzocht in de controle over het verslagjaar specifiek aandacht te besteden aan de meest recente *Nota investeren en afschrijven* (welke van kracht is vanaf de begroting 2025 en op 31 oktober 2024 door de Raad is aangenomen).

Wij hebben deze nota betrokken bij onze controlewerkzaamheden en beoordeeld in hoeverre de daarin vastgelegde uitgangspunten en beleidskeuzes zijn toegepast in de financiële administratie en jaarrekening van de gemeente.

In het kader hiervan hebben wij onder meer vastgesteld dat investeringen (welke in onze steekproef voor de jaarrekening 2025 vielen) zijn geactiveerd conform de vastgestelde richtlijnen, dat de gehanteerde afschrijvingstermijnen aansluiten bij de nota en dat de verwerking van investeringen en desinvesteringen overeenkomstig het vastgestelde beleid heeft plaatsgevonden. Tevens hebben wij beoordeeld of eventuele afwijkingen toereikend zijn toegelicht.

Op basis van onze werkzaamheden constateren wij dat de gemeente de Nota investeren en afschrijven consistent heeft toegepast. De door de raad vastgestelde beleidsuitgangspunten zijn op een juiste en bestendige wijze verwerkt in de jaarrekening.

Wij hebben in dit kader geen bijzonderheden of afwijkingen geconstateerd die aanleiding geven tot nadere rapportage.

Ontwikkeling Landgoed Vrederust

De raad heeft ons tevens verzocht te bezien of er vanuit onze rol als accountant aandachtspunten zijn in het kader van de mogelijke ontwikkeling van een grondexploitatie en woningbouw op het gebied Landgoed Vrederust.

Onze werkzaamheden hebben zich in dit verband beperkt tot de beoordeling van de thans beschikbare stukken (tot heden), zijnde de gesloten intentieovereenkomst met GGZ Westelijk Noord-Brabant en de hiermee samenhangende, reeds verwerkte kosten. Op basis van onze bevindingen constateren wij dat sprake is van een intentieovereenkomst met een verkennend karakter.

De overeenkomst bevat geen verplichtingen die de gemeente binden tot het aangaan van een grondexploitatie, investeringen of het realiseren van woningbouw, noch zijn daarin financiële verplichtingen opgenomen die verder gaan dan de vergoedingen voor door de gemeente verrichte werkzaamheden, welke volledig zijn doorbelast aan de initiatiefnemer. Wij hebben geen aanwijzingen aangetroffen voor overige zaken. Wij hebben deze overeenkomst vanuit onze rol als accountant bekeken en niet als jurist.

Voor zover in de overeenkomst wordt vooruitgeblikt op mogelijke vervolgstappen, gelden deze uitdrukkelijk onder voorbehoud van separate besluitvorming door het college en de raad. De raad is hierover geïnformeerd via de bestaande raadsinformatie, waaronder de raadsbrief van 24 november 2025.

Bestuurlijke samenvatting
Opdracht, scope en uitkomsten
Belangrijke bevindingen
Financiële positie
Bevindingen interne beheersing
Overige onderwerpen
Bijlagen

6. Overige onderwerpen

Bijdrage accountant inwerkprogramma nieuwe gemeenteraad

In maart 2026 hebben de gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. Met het oog op de samenstelling van een nieuwe raad dragen wij als accountant graag bij aan een goede en zorgvuldige start van de nieuwe raadsperiode. Op 6 mei zullen wij hiertoe een (beperkte) toelichting geven op onze rol als accountant.

Wij stellen ons verder beschikbaar om onderdeel te zijn van het inwerkprogramma voor nieuwe raadsleden indien dit opportuun wordt geacht. Zo kunnen wij onder meer een workshop verzorgen over het lezen en duiden van de jaarrekening vanuit financieel perspectief en toelichten hoe de accountant de raad ondersteunt in haar kaderstellende en controlerende rol. Hiermee willen wij bijdragen aan het vergroten van de financiële inzichtelijkheid en het versterken van de positie van de raad als toezichthouder.

Indien gewenst stemmen wij graag met de griffie af hoe wij dit het beste kunnen vormgeven.

Handreiking kapitaalgoederen: onmisbaar voor toekomstbestendig gemeentelijk vastgoed

De maatschappelijke waarde van gemeentelijk vastgoed is enorm: het biedt ruimte voor onderwijs, sport, cultuur en ontmoeting. Veel gemeenten staan voor het onderhoud en de mogelijk verplichte verduurzaming in de toekomst voor forse (financiële) uitdagingen. Inzicht in de lange termijn investeringen die nodig zijn om gebouwen duurzaam, veilig en betaalbaar te houden is hierbij essentieel.

Zeker nu de eisen rondom duurzaamheid steeds strenger worden en gemeenten voor grote financiële en maatschappelijke opgaven staan. Wij adviseren u om de toekomstige (financiële) noodzakelijke investeringen in kaart te brengen.

De handreiking kapitaalgoederen van Bouwstenen voor Sociaal biedt een praktisch format en heldere toelichting om het gemeentelijk vastgoed structureel in beeld te brengen. Bouwstenen voor Sociaal is een platform voor maatschappelijk vastgoed. Samen met mensen uit het veld denken zij na over ontwikkelingen binnen dit maatschappelijke vastgoed. Eén van de thema's waar Bouwstenen aandacht aan schenkt is de 'grip op toekomstige investeringen' en de verduurzamingsopgave. Bouwstenen heeft Baker Tilly gevraagd om vanuit ons vakgebied mee te helpen met de handreiking kapitaalgoederen.

De handreiking kapitaalgoederen geeft houvast om eenvoudiger te sturen op doelen, kosten en duurzaamheid en daarnaast om verrassingen in de begroting te voorkomen. Deze handreiking is onder andere opgesteld met het doel de investeringsopgave tussen gemeenten vergelijkbaar te maken door te rapporteren via een vaste structuur. Door het toepassen van deze handreiking kunt u niet alleen beter onderbouwde keuzes maken, maar ook ervaringen met andere gemeenten uitwisselen en van elkaar leren. De handreiking is te vinden op de website van Bouwstenen voor Sociaal: Handreiking Kapitaalgoederen.

6. Overige onderwerpen

Bevestiging onafhankelijkheid

Wij zijn van mening dat wij onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming niet is aangetast, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta).

Hierbij bevestigen wij dat wij geen geschenk en/of een persoonlijke uiting van gastvrijheid van uw gemeente hebben ontvangen met een waarde van meer dan honderd euro.

Kwaliteitsborging

Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om haar onafhankelijkheid en die van haar medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- Jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners, professionals en ondersteunende stafdiensten;
- Cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder de beoordeling of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- In- en extern kwaliteitsonderzoek;
- Twee registeraccountants betrokken bij wettelijke controleopdrachten;
- Reviews door partners die niet betrokken zijn bij de opdracht ter waarborging van een deugdelijk / deskundig oordeel.

Op deze controleopdracht zijn twee registeraccountants ingezet om onze kwaliteit te waarborgen.

6. Overige onderwerpen

Controleaanpak en uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle. Daarnaast gaan wij in de volgende paragrafen van deze bijlage nog nader in op de samenwerking met de andere accountants en de ingeschakelde experts.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2025 onderkend, deze zijn weergegeven op 11 van dit verslag.

Samenwerking met interne accountantsdienst / andere accountants

Voor de jaarrekening van de gemeente Bergen op Zoom maken wij gebruik van diverse verbonden partijen/gemeenschappelijke regelingen en uitvoeringsorganisaties. De samenwerking met Belasting-samenwerking West-Brabant en de Intergemeentelijke Sociale Dienst is van significant belang in het kader van de jaarrekeningcontrole. Wij hebben bij de accountants een review uitgevoerd op de werkzaamheden.

Inschakeling van interne / externe deskundigen

Wij hebben in het kader van onze controle geen gebruik gemaakt van de werkzaamheden van interne en/of externe deskundigen.

6. Overige onderwerpen

Schriftelijke bevestigingen

Wij hebben aan het management schriftelijke bevestigingen gevraagd in het kader van onze controle. Deze bevestigingen hebben betrekking op de verantwoordelijkheid van het management voor het opstellen van de jaarrekening, voor het volledig verantwoorden van transacties en voor het aan ons verschaffen van alle relevante informatie. Daarnaast hebben wij geen specifieke schriftelijke bevestigingen verzocht.

Wij hebben de schriftelijke bevestigingen van het management verkregen.

Inzet controleteam

In onderstaande tabel geven wij inzicht in de geplande en gerealiseerde urenbesteding van het controleteam. De uren zijn uitgesplitst naar functieniveau.

Functie	Budget uren	Realisatie uren	Waarvan SiSA
Partner/externe accountant	50	122	34
Senior Manager	150	266	48
IT auditors	200	211	-
Overige teamleden	500	897	160
Totaal	**900**	**1.496**	**242**

Op hoofdlijnen constateren we dat we meer uren hebben besteed dan gepland. De aanvullende werkzaamheden hebben grotendeels betrekking op het feit dat bij bepaalde posities de aanlevering van onvoldoende kwaliteit was en we extra inspanningen hebben geleverd (zie pagina 11). Daarnaast zijn de extra werkzaamheden in het kader van de SiSa-controles, opgelegd door het Rijk, omvangrijk. Deze zijn separaat in kaart gebracht.

Bestuurlijke samenvatting
Opdracht, scope en uitkomsten
Belangrijke bevindingen
Financiële positie
Bevindingen interne beheersing
Overige onderwerpen
Bijlagen

Bijlagen

Bijlage A: SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2025 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2026 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A31	Regeling specifieke uitkering ter voorkoming van jeugdcriminaliteit 2024			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden toeslagenproblematiek			
C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen			
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)			
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertraging			
D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen			
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)			
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023			
E87B	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	**Goedkeurend**
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	**Goedkeurend**

Bijlage A: SiSa-bijlage

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur			
E120	Regeling specifieke uitkering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030			
F20	Regeling specifieke uitkering impulsaanpak winkelgebieden			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2025			
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T gemeentedeel 2025			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 gemeentedeel 2025			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB) gemeentedeel 2025			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T(exclusief BOB)_gemeentedeel 2025			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T gemeentedeel 2025			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	**Goedkeurend**
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	**Goedkeurend**

Bijlage A: SiSa-bijlage

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T gemeentedeel 2025			
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen gemeentedeel 2025			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2025			
G4	Tozo 2 gemeentedeel 2025			
G4	Tozo 3 gemeentedeel 2025			
G4	Tozo 4 gemeentedeel 2025			
G4	Tozo 5 gemeentedeel 2025			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T gemeentedeel 2025			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2025			
G10	Wet inburgering gemeentedeel 2021_ gemeentedeel 2024			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	**Goedkeurend**
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	**Goedkeurend**

Bijlage A: SiSa-bijlage

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2025			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T gemeentedeel 2025			
G13	Besteding/baten onderwijsroute gemeentedeel 2025			
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2025			
G16	Grensinformatiepunten_deel gemeente/provincie_2025			
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025			
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026			
H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)			
J4B	Regiodeals 5e tranche (SiSa tussen medeoverheden)			
J17	Realisatiestimulans 2025			
J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie scholen			
J55	Aanpak energiearmoede			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	**Goedkeurend**
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	**Goedkeurend**

Bijlage A: SiSa-bijlage

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
J94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen en eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma			
J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls			
K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid			
M16	Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's			

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	**Goedkeurend**
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	**Goedkeurend**

Bijlage B: Ongecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan het college en is als bijlage bij de Bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met het college besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door het college moeten worden gecorrigeerd, echter wij kunnen instemmen met de overwegingen van het college om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening. De geconstateerde fouten en onzekerheden ten aanzien van getrouwheid zijn lager dan de door u vastgestelde controletolerantie van 2% van de totale lasten.

Overzicht ongecorrigeerde fouten en onzekerheden

Aard van de controleverschillen	Fout of onzekerheid	Omvang van de controleverschillen (x € 1.000)
Te laag opgenomen tussentijdse winstneming grondexploitaties	Fout	455 V
Onjuiste afgrenzing posities materiële vaste activa (totaal € 1.364.000, geen resultaatimpact)	Fout	-
Onjuiste afgrenzing kleinere facturen uit 2025	Fout	111 N
Voorziening Ruimte voor Ruimte (had onder reserves gerubriceerd moeten worden)	Fout	150 V
Te lage opname niet bestede subsidie SiSa J4B	Fout	193 N
Effect niet gecorrigeerde controleverschillen voorgaande jaarrekening	Fout	410 N
Totaal ongecorrigeerde controleverschillen		**109 N**
Onzekerheden sociaal domein	Onzekerheid	456
Totaal van fouten en onzekerheden		**565**

Bijlage C: Gecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel bevat alle afzonderlijk geïdentificeerde en gecorrigeerde controleverschillen boven de door ons gehanteerde rapporteringstolerantie van € 338.000 én die van de Raad ter hoogte van € 150.000 .

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	€
Nog te ontvangen gelden regeling J17 (realisatiestimulans)	2.142 V
Vrijval voorzieningen onderhoud stadskantoor en groot onderhoud buitensport	1.029 V
Opname voorziening bodemsanering kunstgrasvelden	500 N
Actualiseren BTW-positie voorgaande jaren naar aanleiding van boekenonderzoek	418 N
Afgrenzingscorrecties – ontvangen creditnota's in 2026 met betrekking tot 2025 (uit eigen onderzoek gemeente)	717 V
Afgrenzingscorrecties – facturen binnengekomen in 2025 welke betrekking hebben op 2026 (uit eigen onderzoek gemeente en nadere steekproef van BT)	1.020 N
Diverse SiSa-correcties (per saldo)	11 N
Diverse aanpassingen in toelichtingen (o.a. schatkistbankieren, WNT, NUBBV)	-
Diverse presentatiecorrecties / herrubriceringen (€ 1.426.000, geen resultaateffect)	-
Totaal gecorrigeerde controleverschillen (effect op resultaat)	**1.939**

Contact

[redacted]

Bijster 39 | Postbus 3814 | 4800 DV Breda

Baker Tilly (Netherlands) B.V. trading as Baker Tilly is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

Alle diensten worden verricht op basis van een overeenkomst van opdracht, gesloten met Baker Tilly (Netherlands) B.V., waarop van toepassing zijn de algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nr. 24425560. In deze voorwaarden is een beperking van aansprakelijkheid opgenomen.

bakertilly

